Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olmadığına Dair 2011/17 E. , 2012/1 K.

- **2247 SAYILI YASA'NIN 24. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN REDDİ GEREKTİĞİ**

"İçtihat Metni"

Hüküm Uyuşmazlığının

Giderilmesini İsteyen : Maliye Hazinesi

Vekilleri : Av. Y.B. – Av. E.A.

Karşı Taraf : S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi

Vekili : Av. S.G.

O L A Y : S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi'ne ait olan İzmir İli, Yeni Foça Mahallesi, Asmadere Mevkiinde kain 11 parça ve toplam 843.357 m² yüzölçümündeki taşınmaz ile Hazineye ait Çiğli İlçesi, Küçükçiğli Mahallesinde kain 830.405 m² yüzölçümlü 1736 parsel sayılı taşınmaz "Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar ve Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelik" hükümleri uyarınca 25.4.1997 tarihinde trampa edilmiştir. 1736 parsel, trampa nedeniyle Kooperatif adına 5.5.1997 tarihinde tescil edilmiş, aynı gün ifraz edilerek 1746 ve 1747 parsel sayılı iki parçaya ayrılmış, bunlardan 1747 parsel, trampa akabinde Kazım Gürsoy'a satılmış, bu taşınmazın bir kısmı hissesi de Kazım Gürsoy tarafından Abidin Necimoğlu'na satılmıştır. Bu arada Belediye tarafından, söz konusu taşınmazların kök parseli olan 1646 parselin sosyal konut alanından çıkarılması ve ağaçlandırılacak alan olarak ayrılması üzerine bu işlemin iptali istemiyle Maliye Hazinesi tarafından idari yargıda davaya konu edilmiş ise de İzmir 2. İdare Mahkemesinin E:1993/442 sayılı dosyası ile iptal davası reddedilmiş, böylece söz konusu parselin ağaçlandırılacak alan olarak belirlenmesine ilişkin Belediye işlemi kesinleşmiştir.

I-Yükel Çakmur ve diğer davacılar vekili Av. Niyazi Çalışkan tarafından Çiğli İlçesi, Küçükçiğli Mahallesinde, tapunun 9 pafta 1646 parselinde kayıtlı, Hazineye ait taşınmazın üçe ifraz edilerek S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi; Kasım Gürsoy ve Abidin Necimoğlu'na ait sit alanında kalan taşınmaz mallarla takas edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle Maliye Bakanlığına karşı idari yargı yerinde dava açılmıştır.

İZMİR 2. İDARE MAHKEMESİ: 23.12.1998 gün ve E:1998/183, K:1998/1068 sayı ile, "…2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 15. maddesinin (f) bendinde 'sit alanı olması nedeniyle kesin inşaat yasağı getirilmiş korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu parseller malikinin başvurusu üzerine bir başka hazine arazisi ile değiştirilebilir. Üzerinde bina, tesis var ise, malikinin başvurusu üzerine rayiç bedeli 2942 sayılı Kanunun 11. maddesi hükümlerine göre belirlenerek ödeme yapılır. Bu hükümle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.' hükmü yer almaktadır. Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye ait Taşınmaz ile Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 8. maddesinde ise, 'Trampaya konu özel mülkiyetteki taşınmaz malların karşılığında verilecek bir kamu hizmetine tahsisli veya gerekli olmayan imar planlarında bir kamu hizmetine ayrılan alanlarda kalmayan, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilana çıkarılan turizm alan ve merkezleri içinde bulunmayan Milli Savunma Bakanlığınca sakıncalı görülmeyen Hazinenin özel mülkiyetindeki hisseli veya hissesiz yerler, taşınmazların bulunduğu ilin sınırı dışına taşmamak koşuluyla ve mümkün olduğunca aynı mahalle, köyden veya ilçeden olmak üzere önceden Maliye Bakanlığınca saptanır ve yukarıda belirtilen şekilde değerleri takdir edilir.' denilmektedir. Dava dosyasının incelenmesinden, Foça İlçesinde bulunan şahıslara ait 1. ve 2. derece arkeolojik sit ve 1. derece doğal sit alanında kalan taşınmazların, aralarında davaya konu Çiğli İlçesinde, tapunun 6 pafta, 1646 parselinde kayıtlı taşınmazın da yer aldığı Hazineye ait taşınmazlarla takas edilmesinin Bakanlık Makamının 15.10.1996 günlü, 456 sayılı onayıyla uygun görüldüğü, 2.757.945 m² yüzölçümlü 1646 parselin üçe ifraz edildiği, yeni oluşan 1736 parselin 830.405 m², 1738 parselin 1.197.945 m², 1737 parselin 739.595 m2 olduğu, bunlardan 1736 parsel sayılı taşınmazın, Foça ilçesinde sit alanında kalan 14,15,16,17,18,19,20,4483,3755,3741,3742 sayılı 11 adet parseli karşılığında S.S. Asmadere Konut Yapı Kooperatifine kesin ihalesinin Bakanlık Makamının 25.4.1991 günlü, 175 sayılı olurlarıyla uygun görüldüğü, 2886 sayılı Yasanın 51/9 maddesi uyarınca geçici ihalesi yapılan 1736 parsel sayılı taşınmazın kesin ihalesinin de uygun görülmesi üzerine 1.011.375.000 liralık bedel farkı tahsil edilerek, 1736 parselin adı geçen Kooperatif mülkiyetine geçtiği, ancak dava konusu Hazine Taşınmazının Kazım Gürsoy ve Abidin Necimoğlu'na ait taşınmazlarla takas edilmesi yolunda tesis edilen bir işlem olmadığı anlaşılmaktadır. Takas işlemine tabi tutulan 1736 parsel sayılı Hazineye ait taşınmazın (ifraz edilmeden önce 1646 parsel sayılı) 1/5000 ölçekli nazım imar planında sosyal konut alanında kalmakta iken, plan değişikliği yapılarak 'ağaçlandırılacak alan' (park, piknik, mesir v.b) olarak belirlendiği, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın İzmir 2. İdare Mahkemesinin 14.12.1995 günlü, Esas:1993/422, Karar:1995/1259 sayılı kararıyla reddedildiği, bu kararın Danıştay tarafından onanarak kesinleştiği görülmektedir. 3194 sayılı İmar Kanununun 13. maddesinde, resmi yapı, tesis, okul, cami, yol, meydan, otopark, yeşil saha, çocuk bahçesi ve benzeri yerler imar planlarında umumi hizmete ayrılmış yerler olarak ifade edilmiş olup; bu bağlamda imar planında 'ağaçlandırılacak alan' olarak belirlenmiş olan davaya konu Hazineye ait taşınmaz da umumi hizmete ayrılmakla bir kamu hizmetine tahsis edilmiş olmaktadır. Bu durumda, imar planında kamu hizmetine tahsis edilen Hazineye ait 1736 parsel sayılı taşınmazın, S.S. Asmadere Konut Yapı Kooperatifine ait taşınmazlarla takas edilmesine ilişkin işlemde, yukarıda anılan Yönetmelik hükmüne ve hukuka uyarlık görülmemektedir. Diğer yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 14. maddesinin 3/d bendinde, dava dilekçelerinin idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı yönünden inceleneceği kurala bağlanmıştır. Dosyanın incelenmesinden, Hazineye ait taşınmazın Kazım Gürsoy ve Abidin Necimoğlu'na ait taşınmazlarla takas edilmesi yönünde davalı idarece tesis edilmiş bir işlem bulunmadığı anIaşılmaktadır. Bu durumda, Kazım Gürsoy ve Abidin Necimoğluna ait taşınmazlarla Hazineye ait taşınmazın takas edilmesi yönünde idari davaya konu edilecek bir işlem olmadığından davanın bu kısmının incelenmesi olanağı bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle, Hazineye ait 1736 parsel sayılı taşınmazın S.S. Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifine ait taşınmaz mallarla takas edilmesine ilişkin olan ve hukuka aykırı bulunan işlemin iptaline, davanın Hazine taşınmazının Kazım Gürsoy ve Abidin Necimoğlu'na ait taşınmaz mallarla takas edilmesine yönelik kısmının 2577 sayılı Yasanın 14/3-d ve 15/1-b maddesi uyarınca reddine…" karar vermiş, bu karar davalı Maliye Bakanlığı yanında davaya katılan S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi vekili Av. S.G. tarafından temyiz edilmiştir.

Danıştay 6. Dairesi 13.5.1999 gün ve E:1999/1770, K:1999/2626 sayı ile, "…2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31. maddesinde üçüncü kişilerin davaya katılması halinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı öngörülmüş, anılan hükümle göndermede bulunulan Kanunun 57. maddesinde ise davaya katılanın katıldığı tarafla birlikte hareket edeceği kurala bağlanmıştır. Dosyanın incelenmesinden, İzmir 2. İdare Mahkemesinin 23.12.1998 günlü, E: 1998/183, K:1998/1068 sayılı kararının bozulmasını isteyenin davada taraf olmayıp, davalı yanında davaya katıldığı ve davalı tarafından da anılan kararın

temyiz edilmediği anlaşıldığından, istemin incelenmeksizin reddine…" karar vermiş, tashihi karar talebi de Dairenin 19.10.1999 gün ve E:1999/5687, K:1999/4915 sayılı aynı gerekçeli kararıyla reddedilmek suretiyle kesinleşmiştir.

Bu karardan sonra Maliye Bakanlığı vekili Av. Gönül Yıldırım tarafından, Çiğli İlçesi, Küçükçiğli Mah., Cilt 28, sayfa 2918 ve 2919 da kayıtlı pafta 19, 1746 ve 1747 parsellerin davalılar uhdesinden iptali ile Hazine adına tapuya kayıt ve tesciline taşınmazların üçüncü şahıslara devrinin engellenmesi hususunda dava sonuna kadar ihtiyati tedbir kararı verilmesi istemiyle S.S. İst. Güm. Kmr. Y. Foça Asmadere Kont. Yp. Koop., Abidin Necimoğlu, Kazım Gürsoy ve M. Sait Kumbaracıya karşı tapu iptali ve tescil davası açılmıştır.

Ankara 2. Asliye Hukuk Mahkemesi: 3.5.2000 gün ve E:1998/770, K:2000/245 sayı ile, S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Koop. Hakkında açılan davanın kabulü ile Çiğli İlçesi, Küçük Çiğli Mah., Cilt 28, sayfa 2918, pafta 19, parsel 1746 da kayıtlı 380.198 m² taşınmazın S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Koop. Adına olan tapu kaydının iptali ile iptal olunan kaydın bu kez Maliye Hazinesi adına tapuya kayıt ve tesciline, muarazanın men'ine, İzmir İli, Çiğli İlçesi, K. Çiğli Mah., Cilt 28, sayfa 2919, pafta 19, parsel 1747 de kayıtlı taşınmazla ilgili açılan davanın reddine, davalılardan Kazım Gürsoy hakkında açılan davanın, adı geçenin tapu maliki olmaması nedeniyle; husumet nedeniyle reddine, karar vermiş, bu karar Yargıtay incelemesinden geçerek kesinleşmiştir.

II-S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Koop. Vekili Av. S.G. tarafından fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak şartıyla, sebepsiz zenginleşme nedeniyle müvekkili davacının mal varlığındaki (80.000.000.000.000 TL) azalmanın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle Maliye Hazinesine izafeten İstanbul Defterdarlığına karşı adli yargı yerinde 28.2.2002 tarihinde dava açılmıştır. Açılan davada mahkemece verilen kararlar Yargıtay ilgili dairesince bozulmuş, nihayetinde,

KADIKÖY 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 29.3.2007 gün ve E:2007/119, K:2007/97 sayı ile, "…dava, ihale ve takas yolu ile davacıya verilen taşınmazın davalı tarafından açılan dava sonunda, tapusunun iptali ile davalı adına tescilinden dolayı tazminat tayinine ilişkindir. Mahkemece 29.3.2007 tarihli duruşmanın ara kararı ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 24.1.2007 tarih ve 2007/4- 16 E. 2007/25 K. sayılı kararına uyulmasına karar verilmiştir. Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 21.10.1996 tarih ve 33602 sayılı İzmir Valiliğine (Defterdarlık) yazdığı yazı ile Hazineye ait taşınmazlarla yazıda belirtilen ve davacının da taşınmazlarının bulunduğu gayrimenkullerin Hazineye ait taşınmazlarla Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanununun 15/f maddesi gereğince çıkarılan yönetmeliğe göre 2886 sayılı Devlet İhale Kanunun 51/g maddesi gereğince değiştirme işlemlerinin yapılabilmesi için geçici ihale işlemlerine münhasır olmak üzere İzmir Valiliğinin (Defterdarlık) yetkili kılınması ile söz konusu taşınmaz malların ilana çıkarılması taşınmaz mal, sahiplerine duyuru yapılması uygun görüldüğü belirtilmiştir. Hazineye ait taşınmazların 2860 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa 3386 sayılı kanunla eklenen 15/f maddesine dayanılarak çıkarılan yönetmelik uyarınca değiştirmeye tabi tutulan taşınmazların 10.1.1997 ve 1.4.1997 tarihli Yeni Asır gazetelerinde ilan edildiği İzmir-Defterdarlığı Karşıyaka Emlak Müdürlüğünce Defterdarlık Makamına bildirilmiş ve bu yazıya ekli olan listede değişmeye tabi tutulacak taşınmazlarda belirtilmiştir. Karşıyaka Emlak Müdürlüğünce Defterdarlık Makamına hitaben yazılan yazıda muhtelif şahıslara ait taşınmazların Hazineye ait taşınmazlarla 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunun 15/f maddesine dayanılarak ihale yolu ile değiştirilmesi konusunda 11.3.1997 tarihinde pazarlık usulü ile ihalesinin yapılması hususu talep edilmiş ve bu durum Defterdarlık Milli Emlak Dairesi Başkanlığınca 20.2.1997 oluru ile kabul edilmiştir. Defterdarlık Emlak Müdürlüğünce davacıya yazılan 30.4.1997 tarih ve 1759 sayılı yazıda davacıya ait Foça İlçesindeki taşınmazlarla Hazineye ait Çiğli ilçesinde bulunan 1736 parselin geçici ihalesinin Bakanlıkça uygun görüldüğü, kati ihalenin oluştuğu 1.011.375.000 TL. lik farkın hazineye ödenmesinin tebliğden itibaren 15 gün içinde Milli Emlak Daire Başkanlığına (Karşıyaka Emlak Müdürlüğü) müracaatın gerektiği bildiriImiştir. Davacı kooperatif adına kayıtlı olan ve Foça ilçesindeki taşınmazlarla Çiğli ilçesinde olan dava konusu Hazineye ait 1736 parselin ihale sureti ile trampasının yapılması ve taşınmazların değerine göre fark 1.011.375.000 TL nin davacı kooperatiften tahsili ve başka şahıslara ait taşınmazların da Hazineye ait taşınmazlarla trampa yolu ile ihalesine ilişkin Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün yazısı Bakanlık oluruna sunulmuş ve geçici ihalelerin kat'i ihaleleri 25.4.1997 tarihli Bakan Oluru ile uygun görülmüştür. Bakan Oluru üzerine Milli Emlak Genel Müdürlüğü İzmir Defterdarlığı'nın 19.3.1997 tarih ve 1250 sayılı yazısını ilgi tutarak 29.4.1997 tarih ve 16846 sayılı İzmir Valiliğine (Defterdarlık) yazılan ve konusu Sit alanında kalan taşınmazların ihalesine ilişkin yazı ile dava konusu taşınmazla birlikte diğer şahıslara ait taşınmazların geçici ihalelerinin kati ihalesinin uygun olduğu belirtilmiştir. İhale yolu ile yapılan trampanın kesinleşmesi üzerine davacı, fark bedel olarak istenen miktarı İzmir Defterdarlığı Karşıyaka Emlak Müdürlüğü'nün Çiğli Tapu Sicil Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 30.4.1997 tarih ve 1761 sayılı yazısında, 30.4.1997 tarih ve 6308557/16830/27829 nolu makbuzla 1.011.375.000 TL olarak yatırdığı yazı kapsamından anlaşılmış ve aynı yazı ile Çiğli İlçesi Küçükçiğli mahallesinde kain ve tapunun 9 pafta. 1736 parsel numarasında kayıtlı 830.405 m2 miktarlı taşınmazın S.S.Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına tescilinin yapılması ve bu işlem için müdür yardımcısı Semiha Yaman'ın Hazineyi temsile ve ferağ vermeye yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu yazı üzerine yapılan intikal işlemleri hakkında Çiğli Tapu Sicil Müdürlüğü'ne yazılan yazıya cevaben verilen 3.4.2002 tarih ve 415 sayılı cevaba göre dava konusu taşınmazın Çiğli ilçesi Küçükçiğli mahallesi, 1736 parsel numarası ile 830.405 m2 miktarlı olarak Maliye Hazinesi adına kayıtlı iken 5.5.1997 tarih ve 1504 yevmiye numarası ile İzmir İli, Foça İlçesi, Asmadere Mevkiinde S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına kayıtlı 3741,3742,3755,4483,14,15,16,17,18,19 ve 20 parsellerle S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına tescil edildiği, daha sonra S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi iş bu 1736 nolu parselden 645405/830405 hisseyi 5.5.1997 tarih ve 1505 yevmiye numarası ile Kazım Gürsoya sattığı ve Kazım Gürsoy'un da 5.5.1997 tarih 1506 yevmiye numarası ile 322703/830405 hissesini Abidin Necimoğlu'na satarak 322702/830405 hisseyi üzerinde bıraktığı, 1736 nolu parsel maliklerinin yapmış olduğu 10.11.1997 tarih ve 4033 yevmiye ile ifraz ve taksim sonucu 380,198 m2 miktarlı kısım 1746 parsel numarası altında tamamı S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına 450207 m2 miktarlı kısımda 1747 parsel olarak 225104/450207 hissesi Abidin Necimoğlu 225103/450207 hissesi de Kazım Gürsoy adına tescil edildiği, S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına ifraz ve taksim sonucu tescil edilen 1746 parsel 24.5.2001 tarih ve 2822 yevmiye numarası ile tamamı Maliye Hazinesi adına Karşıyaka 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 4.4.2001 tarihinde kesinleşen 3.5.2000 tarih 1998/770 esas. 2000/245 karar sayılı ilamına istinaden hükmen tescil edilmiştir. Taraflar dava ile ilgili delillerini bildirmişler. tapu kayıtları bildirilen emsal kayıtlar ile resen emsaller celp edilerek taşınmazın 1.3.2002 dava tarihine göre rayiç değerinin tespiti için Karşıyaka Nöb. Asliye Hukuk Mahkemesine talimat yazılmış ve mahallinde keşif yapılarak bilirkişilerden 12.8.2004 tarihli rapor alınmıştır. Bu rapora göre verilen 14.5.2002 tarihli 2004/288 E. - 2004/866 K. Sayılı karar Yargıtay 4. Hukuk Dairesi Başkanlığı'nın 5.4.2005 tarih ve 2005/170 E. 2005/3484 K. Sayılı kararı ile bozulmasına karar verilmiştir. Bu bozma kararında belirtilen hususlar ikmal edilerek bozma kararı dairesinde bilirkişilerden 17.10.2005 tarihli ek rapor alınmıştır. Alınan bu ek raporda bilirkişiler dava konusu olan 1746 kadastro parselinin 40.724.500.00 YTL. değerinde olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi Başkanlığı'nın 22.2.2006 tarih ve 2005/14835 E. 2006/1514 K sayılı kararında dava konusu taşınmaz için hükme esas alınmış olan son bilirkişi raporundaki kadastro parsel değeri olan 40.724.500.000.000 TL., (40.724.500.00 YTL.) Esas alınması gerektiği belirtilmiş ve ancak B.K. 43-44 maddelerine göre indirime gidilmesi gerektiği açıklanmıştır. Mahkemece verilen 5.10.2006 tarih ve 2006/217 Es. 2006/300 K. sayılı ısrar kararının bozulmasına dair Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 24.1.2007 tarih ve 2007/4-16 Es. 2007/25 K sayılı kararında ise (..... Hal böyle olunca; Yerel Mahkemece bozma ilamının 2. bendinin 2. fıkrasında işaret edilen ve "hükmedilecek tazminat miktarından B.K.'nun 43 ve 44 maddeleri uyarınca indirim yapılması gereğine" değinen bozma gerekçesine uyulmamış olması doğrudur. Ne var ki; Mahkemece Özel Daire bozma ilamının 2. bendinin 1. fıkrasında yer alan bozma gerekçesine uyulması ve davacının zararı belirlenirken, dava konusu taşınmaza imar parseli olarak değer biçilmesi olanağının bulunmadığı gözetilerek; taşınmaza kadastral parsel niteIiği ile 40.724.500.000.000 TL değer biçen bilirkişi kurulu

raporu esas alınarak hüküm kurulması gerekirken, bu yönde direnme kararı verilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Direnme kararı bu nedenle bozulmalıdır……) denilmektedir. Bu durumda dava konusu taşınmazın kadastro parsel değeri olan 40.724.500.000.000 TL. (40.724.500.00 YTL.) olarak tespit edilen dava miktarı kesinleşmiştir. Bu miktar üzerinden davanın kabulü gerekmektedir. B.K. 43-44. maddesine göre indirim yapılması gerektiğine ilişkin bozma kararı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun yukarıda belirtilen kararı ile kaldırıldığından, bu miktardan indirim yapılmasına da gerek kalmamıştır. Bu itibarla; 40.724,500.00 YTL. (40.724.500.000.000.TL.) tazminatın 1.3.2002 dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalı Maliye Hazinesinden alınarak davacı S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifine verilmesine. Fazlaya ilişkin isteğin reddine…" karar vermiş, bu karar İstanbul Defterdarlığı vekilince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 3.7.2007 gün ve E:2007/5860, K:2007/9005 sayı ile, hükmün onanmasına karar vermiş, karar tahsisi istemi de aynı Dairenin 12.11.2007 gün ve E:2007/10601, K:2007/13964 sayılı kararı ile reddedilerek kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: Maliye Hazinesi vekili davalı olarak S.S. Yeni Foça Asmadere Yapı Kooperatifini göstermek suretiyle, S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi ile Bakanlık arasında trampa ile başlayan ve trampanın iptali, trampa kapsamında verilen taşınmazların dava yoluyla Hazine adına tescili ve neticede tescil edilen taşınmaz için Kooperatif lehine tazminata hükmedilmesi şeklinde devam edegelen süreçte, idare mahkemesi kararı ile adli yargı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının meydana geldiğini, Kadıköy 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 29.3.2007 tarih 2007/119 Esas, 2011/97 Karar sayılı kesinleşmiş kararının İzmir 2. İdare Mahkemesinin 23.12.1998 tarih, 1998/183 Esas, 1999/1068 Karar sayılı ilamının uygulanmasını imkansız hale getirmiş olduğundan, İdare Mahkemesi kararının benimsenmek suretiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesi uyarınca hüküm uyuşmazlığının giderilmesini talep etmiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24 ve 16.maddelerine göre ilgili Başsavcıdan yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; "…1- S.S.Yeni Foça Asmadere konut Yapı kooperatifine ait İzmir İli, Yeni Foça Mahallesi, Asmadere mevkiinde bulunan ve 1'inci ve 2'nci derece arkeolojik sit ve 1'inci derece doğal sit alanlarında kalan toplam 843.357 m² yüzölçümünde 11 adet parsel; 'Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar İle Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelik' hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığının 15.10.1996 gün ve 456 sayılı onayı ile Hazineye ait Çiğli İlçesi, Küçükçiğli mahallesi, 6 pafta, 1646 parsel sayılı taşınmazın üç parsele ifraz edilmesinden sonra oluşan parsellerden biri olan 830.405 m² yüzölçümündeki 1736 sayılı parselle takas edilmiş; takas işleminden sonra, 1736 parsel ifraz edilerek 1746 ve 1747 sayılı parsellere ayrılmış; 1746 parsel S.S.Yeni Foça Asmadere Konut Yapı kooperatifi üzerinde kalmış; 1747 sayılı parsel ise, Kooperatif tarafından üçüncü kişilere satılmıştır. Takas işlemine karşı İzmir İkinci İdare Mahkemesine açılan davada, takas işlemine tabi tutulan 1736 parsel sayılı taşımazın 1/5000 ölçekli nazım imar planında 1992 tarihinde yapılan değişiklikle, 'ağaçlandırılacak alan' olarak belirlenerek, kamu hizmetine tahsis edildiğinden; dava konusu takas işlemi Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar İle Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmeliğinin 8'inci maddesine aykırı bulunarak, 23.12.1998 gün ve E:1998/531 K:1998/1068 sayılı kararla iptal edilmiş; Kararın yalnızca davaya davalı idare yanında katılan tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay Altıncı Dairesinin 13.5.1999 gün ve E: 1999/1770, K: 1999/2626 sayılı kararıyla istem incelenmeksizin reddedilmiş; İzmir İkinci İdare Mahkemesi kararı, taraflarca temyiz edilmemesi üzerine kesinleşmiştir. 2- Maliye Bakanlığı tarafından açılan tapu iptal ve tescil davası sonucunda, Karşıyaka İkinci Asliye Hukuk Mahkemesinin 3.5.2000 gün ve E:1998/770, K:2000/245 sayılı kararı ile, İzmir İkinci İdare Mahkemesince takas işleminin iptaline karar verilmiş olması nedeniyle 1746 parsel sayılı taşınmazın S.S.Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına olan tapu kaydı iptal edilerek, iptal olunan kaydın Maliye Hazinesi adına tapuya kayıt ve tesciline, üçüncü kişilere satılmış olan 1747 parsel sayılı taşınmazla ilgili açılan davanın reddine karar verilmiştir. Karşıyaka İkinci Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla S.S.Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına olan 1746 parsel sayılı taşınmazın tapu kaydının iptal edilmesi üzerine anılan Kooperatif tarafından açılan tazminat davası sonucunda Kadıköy Birinci Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.3.2007 gün ve E:2007/119, K:2007/97 sayılı kararı ile 40.724.500,00 YTL tazminat ödenmesine karar verilmiş; bu karar, Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinin 3.7.2007 gün ve E:2007/5860, K:2007/9005 sayılı kararıyla onanmış, Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinin 12.11.2007 gün ve E:2007/10601, K:2007/13964 sayılı kararıyla da karar düzeltme istemi reddedilerek kesinleşmiştir. 3- Maliye Hazinesi tarafından, Maliye Bakanlığının her iki davada taraf olduğu, davaların konusunun 1746 parsele ilişkin bulunduğu, kesinleşen Kadıköy Birinci Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.3.2007 gün ve E:2007/119, K:2007/97 sayılı kararı ile İzmir İkinci İdare Mahkemesinin 23.12.1998 gün ve E:1998/531, K:1998/1068 sayılı kararları arasında çelişki bulunduğunu ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğini belirterek hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunmuştur. İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için, öncelikle, hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, '1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.' hükmü yer almaktadır. Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için: a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi, b)Davanın konusunun, sebebinin ve taraflardan en az birinin aynı olması, c) Her iki kararın da kesinleşmiş bulunması, d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanmış olması, e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması, Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar oldukları; her iki kararda da, davanın esasının hükme bağlandığı; Maliye Bakanlığı yönünden, taraflarından en az birinin de aynı olduğu anlaşılmıştır. Her iki yargı yerinde açılan davalar, konu yönünden incelendiğinde; İdari Yargı Yerindeki dava, Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar İle Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelik hükümleri uyarınca, Maliye Bakanlığının onayı ile yapılan takas işleminin iptali istemiyle açılmış olmasına karşın; Adli Yargı Yerindeki dava, İdare Mahkemesince takas işleminin iptal edilmesi nedeniyle Maliye bakanlığı tarafından açılan tapu iptal ve tescil davası sonucunda Karşıyaka İkinci Asliye Hukuk Mahkemesince 1746 parsel sayılı taşınmazın S.S.Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına olan tapu kaydı iptal edilerek, iptal olunan kaydın Maliye Hazinesi adına tapuya kayıt ve tesciline karar verilmesi üzerine S.S.Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi tarafından sebepsiz zenginleşme nedeniyle mal varlığındaki azalmanın yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle Maliye Hazinesine karşı açılmış bulunmaktadır. Takas işleminin iptali istemiyle açılan dava ile tapu kaydının iptal edilmesi sonucu açılan tazminat davasının sebep ve konularının aynı olmaması sebebiyle bu davalarda verilen kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan ve bu çerçevede, hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olduğundan söz edilemez. Açıklanan nedenlerle, hüküm uyuşmazlığının varlığı için 2247 sayılı Yasanın 24'üncü maddesinde öngörülen koşullar birlikte gerçekleşmediğinden; başvurunun reddi gerektiği…" yolunda yazılı düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; "…İzmir İli Yeni Foca Mahallesi, Asmadere mevkiinde bulunan, S.S. Asmadere Konut Yapı Kooperatifine ait 843.357 m2 yüzölçümünde 11 adet parselin, arkeolojik ve doğal sit alanında kalması nedeniyle; Maliye Bakanlığı ve S.S. Asmadere Konut Yapı Koop. arasında yapılan trampa işlemi sonucu, bu arazi karşılığında Hazineye ait Çiğli ilçesi, Küçükçiğli mahallesi, 6 pafta, 1646 parsel sayılı taşınmazın ifrazı ile oluşan 1736 parsel sayılı 830.405 mı arazi kooperatife verilmiştir. Takas işleminden sonra kooperatif tarafından 1736 parsel, 1746 ve 1747 parsellere ifraz edilerek, bu parsellerden

1747 nolu parsel üçüncü kişilere satılmış, 1746 numaralı 380.198,00 m2 yüzölçümündeki parsel ise kooperatifin uhdesinde kalmış iken, takas yolu ile devredilen bu parselin 1992 tarihinde 1/5000 ölçekli nazın imar planında "ağaçlandırılacak alan" olarak belirlendiği ve kamu hizmetine tahsis edildiği gerekçesi ile İzmir 2. İdare Mahkemesine Maliye Hazinesince açılan dava sonucu Mahkemenin 23.12.1998 gün ve 1998/531 Esas ve 1998/1068 sayılı kararı ile 1736 parsele ilişkin takas işlemi iptal edilmiş, karar Danıştay 6. Dairesi tarafından onanarak kesinleşmiştir. Maliye Bakanlığınca Karşıyaka 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan dava ile de kooperatif adına tescilli takastan geçen ve ifrazen 1746 parsel numarası alan taşınmazın tapu kaydının iptali ile yeniden Hazine adına tesciline karar verilmiştir. Davacı S.S. Asmadere Konut Yapı Kooperatifi tarafından takas yolu ile devredilen taşınmazın daha sonra yukarıda anılan gerekçe ve davalar yolu ile Hazine adına tescili üzerine uğranılan zararın tazmini için Maliye Hazinesi aleyhine açılan dava sonucunda, Kadıköy 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.3.2007 gün ve 2007/119 Esas ve 2007/97 Karar sayılı kararı ile 40.724.500,00 YTL tazminata hükmedilmiş, bu karar Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 12.11.2007 gün, 2007/5860 R, 2007/9005 K. sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmiştir. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen hüküm uyuşmazlığının oluşabilmesi için, yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması gerekmektedir. Olayda, hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlardan İzmir 2. İdare Mahkemesinin kararının, Maliye Hazinesi tarafından takas yolu ile S.S. Asmadere Konut Yapı Kooperatifi adına devredilen taşınmazın, devrine ilişkin işlemin, takas anlaşmasından önce yürürlükte bulunduğu ortaya çıkan 1/5000 lik nazım imar planlarında ağaçlandırılacak yerlerden olduğu gerekçesi ile iptaline ilişkin olmasına karşın; ile Kadıköy 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.3.2007 gün ve 2007/119 Esas ve 2007/97 Karar sayılı kararının ise, bu iptal kararı ile S.S. Asmadere Konut Yapı Kooperatifinin uğradığı zararın tazminine ilişkindir. Her iki davanın tarafları aynı ise de, davaların konularının ve sebeplerinin farklı olduğu, sonraki davanın idare mahkemesinde açılan davanın sonucu ortaya çıkan zararın tazmini amacıyla açıldığı anlaşılmaktadır. Açıklanan nedenlerle, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarında her ne kadar taraflardan biri aynı ise de; davaların aynı konuya ve sebebe ilişkin olmaması ve dolayısıyla kararlar arasında da çelişki bulunmaması karşısında hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılan bir durum görülmediği için 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi…" gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU, Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 6.2.2012 günlü toplantısında; Raportör-Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde(Değişik birinci fıkra: 21.1.1982-2592/7 md.), "1 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

Ceza kararlarında; sanığın, fiilin ve maddi olayların aynı olması halinde hüküm uyuşmazlığı var sayılır.

İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır" denilmiştir.

Buna göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden: ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; bütün kararlarda da işin esasının hükme bağlandığı; taraflardan en az birinin (Maliye Hazinesi) aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığının incelenmesi:

İdare Mahkemesindeki davada; Yüksel Çakmur ve arkadaşları vekili tarafından İzmir İli, Çiğli İlçesi, Küçük Çiğli Mahallesinde tapunun 9 pafta, 1646 parselinde kayıtlı Hazineye ait taşınmazın üçe ifraz edilecek S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi, Kasım Gürsoy ve Abidin Necimoğlu'a ait sit alanında kalan taşınmaz mallarda takas edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmış; Mahkemece Hazineye ait 1736 sayılı parsel taşınmazın S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi'ne ait taşınmaz mallarla takas edilmesine ilişkin olan işlemin iptaline karar verilmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki dava ise, S.S. Yeni Foça Asmadere Konut Yapı Kooperatifi vekilince ihale ve takas yoluyla kendilerine verilen taşınmazın davalı adına tescilinden dolayı Maliye Hazinesine izafeten İstanbul Defterdarlığına karşı açılan alacak davası olup, Mahkemece, 40.724.500,00 TL tazminatın 1.3.2002 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin isteğin reddine karar verilmiştir.

Bu duruma göre idare mahkemesinde açılmış olan davanın, takas işleminin iptali, Asliye Hukuk Mahkemesinde açılmış olan davanın ise tapu iptali ve tescil nedeni ile alacak davası olduğu anlaşıldığından anılan mahkemelerce verilen kararlar arasında hüküm uyuşmazlığının oluşmasında aranan koşullardan olan "konu ve dava sebebinin aynı olması" koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

Belirtilen duruma göre ve olayda, "konu ve dava sebebinin aynı olması" koşullarının gerçekleşmemesi karşısında, uyuşmazlığa konu edilen adli ve idari yargı kararları arasında hakkın yerine getirilmesini imkânsız kılan bir çelişkinin varlığından sözetmek olanaksızdır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşullar birlikte gerçekleşmediğinden başvurunun reddi gerekmektedir.

S O N U Ç : 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE, 6.2.2012 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.